

Nr 98.

Ankom till riksdagens kansli den 16 april 1937 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående restitution till Stockholms högskola av erlagd arvsskatt.

(3:e avd.)

I en den 5 mars 1937 dagtecknad proposition, nr 224, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att av den arvsskatt, som Stockholms högskola erlagt efter framlidne f. d. justitierådet Carl Edvard Cassel, ett belopp av 205,763 kronor må restitueras till högskolan och tillfalla den av Cassel upprättade stiftelsen med rätt för stiftelsen att utan någon tidsbegränsning taga i anspråk avkastningen på de restituerade medlen.

Den 5 augusti 1936 avled f. d. justitierådet Carl Edvard Cassel, efterlämnande såsom dödsbodelägar fyra brorsöner. I ett den 16 januari 1936 upprättat, av dödsbodelägarerna sedermera godkänt testamente har Cassel i fråga om sin kvarlåtenskap förordnat, förutom att ur densamma skulle utgå vissa legat samt att arvsskatten för legaten skulle bekostas av boets medel, följande:

»Allt som återstår i mitt bo, sedan förestående bestämmelser blivit fullgjorda, skall tillfalla Stockholms högskola och bilda en fristående fond eller stiftelse, vars syfte skall vara att genom anslag till Stats- och rättsvetenskapliga avdelningen vid högskolan vara verksam för avdelningens utveckling dock med beaktande i första hand av privaträttens utvecklingsbehov. Stiftelsen skall stå under förvaltning av en styrelse, bestående av tre ledamöter, nämligen avdelningens dekanus såsom ordförande samt de två övriga, vilka böra vara bosatta i Stockholm eller dess närhet, valda för fem år i sänder, den ena av Högsta Domstolen och den andra av Sveriges Advokatsamfund. Denna styrelse skall fullt självständigt omhänderhava förvaltningen av stiftelsens medel. Förvaltningen skall årligen granskas av två revisorer, som utses av ordföranden i högskolans styrelse samt högskolans rektor och prorektor. Dessa tre skola jämväl äga besluta angående ansvarsfrihet för stiftelsens styrelse. Under de första tolv åren efter det stiftelsen kommit till stånd bör behållna avkastningen av stiftelsens medel i sin helhet läggas till kapitalet, dock att om anslag skulle påkallas för någon för avdelningen särskilt betydelsefull åtgärd, såsom exempelvis för att vid avdelningen binda någon framstående docent, högst hälften av avkastningen må för ändamålet tagas i anspråk, men sedan den sålunda angivna tiden gått till ända, må fonderingen kunna inskränkas till en femtedel av avkastningen och överskottet tagas i anspråk för engångs- eller årliga anslag till avdelningen.»

I en till Kungl. Maj:t ställd, den 3 mars 1937 till finansdepartementet inkommen skrivelse, har *styrelsen för Stockholms högskola*, under åberopande av de skäl som innehölles i skrivelsen vidfogat utdrag av protokoll, hållet vid sammanträde med Stockholms högskolas stats- och rättsvetenskapliga fakultet den 24 februari 1937, hemställt, att den på högskolans andel i kvarlåtenskapen efter Cassel belöpande arvsskatten måtte restitueras till högskolan och tillfalla den Casselska stiftelsen med rätt för stiftelsen att utan någon tidsbegränsning taga i anspråk avkastningen på de restituerade medlen. För innehållet i nämnda protokollsutdrag redogöres å sid. 3 och 4 i statsrådsprotokollet.

I ärendet har utlåtande avgivits av *statskontoret*, vilket utlåtande finnes återgivet å sid. 4 i statsrådsprotokollet.

Departementschefen har anfört följande.

Den fond eller stiftelse, som genom ifrågavarande testamente upprättats vid Stockholms högskola, har enligt testamentet till syfte att genom anslag till högskolans stats- och rättsvetenskapliga avdelning vara verksam för avdelningens utveckling. Det sålunda föreskrivna ändamålet måste anses synnerligen behjärtansvärt. Utan bidrag från statsverkets sida har avdelningen under en följd av år utövat en betydande verksamhet i det allmännas intresse. Den undervisning och examination, som avdelningen bedriver, bland annat för utbildning av ämbets- och tjänstemän åt staten, är av en omfattning, som väl motsvarar den vid universiteten bedrivna verksamheten av liknande art.

Som sökanden erinrat, har riksdagen tidigare — med beaktande av Stockholms högskolas arbete i statens intresse — funnit sig böra till högskolan efterskänka arvsskatten å en högskolan tillfallen, med den nu ifrågavarande jämförlig donation. Det synes mig med hänsyn till vad jag nyss anfört, som om jämväl i förevarande fall starka skäl föreligga för att staten i någon form understödjer det syfte, som avsetts med donationen. Jag finner det visserligen tveksamt, huruvida ett sådant understödjande bör ske genom ett bifall till framställningen om restitution av den erlagda stämpelavgiften eller på sätt statskontoret föreslagit genom anvisande av ett särskilt anslag. Då omständigheterna i föreliggande fall äro i huvudsak lika med dem, som voro avgörande vid den av 1919 års riksdag medgivna restitutionen av stämpelavgift för makarna Heckschers donation till högskolan, anser jag mig nu böra förorda anlitaendet av den förstnämnda utvägen. Restitutionen torde böra avse den å högskolans andel av kvarlåtenskapen belöpande arvsskatten med avdrag av därå beräknad bouppteckningslösen, eller således 205,763 kronor.

Det restituerade beloppet bör tillfalla den Casselska stiftelsen och användas för det med donationen avsedda ändamålet. På de av sökanden åberopade skälen anser jag, att stiftelsen bör medgivas rätt att, utan hinder av testamentets bestämmelser om läggande av avkastningen till kapitalet under viss tid, få omedelbart taga i anspråk avkastningen av det restituerade beloppet.

I likhet med departementschefen finner utskottet skäl föreligga för att staten i någon form understödjer det syfte, som avsetts med förevarande donation till Stockholms högskola. Då emellertid riksdagen så sent som föregående år i ett likartat fall rörande efterskänkande av arvsskatt anvisade sär-

Utskottet.

skilt anslag för ändamålet, anser sig utskottet böra nu förorda samma utväg. Det erforderliga anslaget synes utskottet lämpligen böra avrundas till 205,700 kronor. På sätt som föreslagits torde avkastningen av det återburna beloppet få utan tidsbegränsning tagas i anspråk.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande proposition må till *Återbäring av viss del av erlagd stämpelavgift för donation av f. d. justitierådet Carl Edvard Cassel till Stockholms högskola* under sjunde huvudtiteln för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 205,700 kronor.

Stockholm den 16 april 1937.

På statsutskottets vägnar:

PETRUS NILSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 96.
